Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

15 päivänä lokakuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Maksupalvelut sisämarkkinoilla – Direktiivi 2007/64/EY – 45 artikla – Direktiivi (EU) 2015/2366 – 55 artikla – Puitesopimuksen irtisanominen – Direktiivi 2014/17/EU – Kuluttajille tarkoitetut kiinteää asunto-omaisuutta koskevat luottosopimukset – 12 artiklan 1 kohta, 2 kohdan a alakohta ja 3 kohta – Kytkykauppa – Yhdistetyt tarjoukset – Direktiivi 2014/92/EU – Maksutilit – 9–14 artikla – Tilin siirtäminen – Velvollisuus tallettaa tulot luottolaitoksessa avatulle maksutilille luottosopimuksessa vahvistetun ajan vastikkeena yksilöidystä edusta – Velvollisuuden kesto – Yksilöidyn edun menettäminen tilin ennenaikaisen sulkemisen tapauksessa

Asiassa C-778/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) on esittänyt 5.12.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.12.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Association française des usagers de banques

vastaan

Ministre de l'Économie et des Finances,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan sekä tuomarit M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos ja I. Jarukaitis (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Krausenböck,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.12.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Ranskan hallitus, asiamiehinään A.-L. Desjonquères, J. Traband, E. Toutain ja D. Colas,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja S. Šindelková,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Triantafyllou ja H. Tserepa-Lacombe,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.2.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY (EUVL 2007, L 319, s. 1 ja oikaisu EUVL 2009, L 187, s. 5) 45 artiklan, kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista ja direktiivien 2008/48/EY ja 2013/36/EU sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 4.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU (EUVL 2014, L 60, s. 34 ja oikaisut EUVL 2015, L 246, s. 11 ja EUVL 2017, L 166, s. 82) 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 3 kohdan, maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä 23.7.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/92/EU (EUVL 2014, L 257, s. 214) 9–14 artiklan sekä maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 (EUVL 2015, L 337, s. 35 ja oikaisu EUVL 2018, L 102, s. 97) 55 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Association française des usagers de banques (jäljempänä AFUB) ja ministre de l'Économie et des Finances (valtiovarainministeri, Ranska) ja jossa on kyse sellaisen asetuksen laillisuudesta, jolla vahvistetaan sen ajan kesto, jona luotonantaja voi vaatia luotonottajaa tallettamaan palkkansa tai niihin rinnastettavat tulonsa maksutilille.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2007/64

3 Direktiivin 2007/64 johdanto-osan 29 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Asiakkaiden liikkuvuuden edistämiseksi kuluttajien olisi voitava irtisanoa puitesopimus vuoden kuluttua ilman kuluja. – –”

4 Kyseisen direktiivin 45 artiklan, jonka otsikko on ”Sopimuksen irtisanominen”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Maksupalvelunkäyttäjä voi irtisanoa puitesopimuksen milloin tahansa, elleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Irtisanomisaika saa olla enintään kuukauden pituinen.

2. Yli 12 kuukauden määräajaksi tehdyn tai toistaiseksi voimassa olevan puitesopimuksen irtisanomisesta ei saa aiheutua kuluja maksupalvelunkäyttäjälle kahdentoista kuukauden jälkeen. Muissa tapauksissa sopimuksen irtisanomisesta aiheutuvien kulujen on oltava asianmukaiset ja kustannuksiin nähden oikeasuhteiset.”

Direktiivi 2015/2366

5 Direktiivi 2007/64 on kumottu direktiivillä 2015/2366 13.1.2018 alkavin vaikutuksin. Kyseisen direktiivin johdanto-osan 62 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Asiakkaiden liikkuvuuden helpottamiseksi kuluttajien olisi voitava irtisanoa puitesopimus maksutta. Jos kuluttaja irtisanoo sopimuksen alle kuuden kuukauden kuluttua sen voimaantulosta, maksupalveluntarjoajien olisi kuitenkin voitava periä palvelumaksuja, jotka ovat oikeassa suhteessa niihin kustannuksiin nähden, joita aiheutuu siitä, että kuluttaja sanoo puitesopimuksen irti. – –”

6 Mainitun direktiivin 55 artiklan, jonka otsikko on ”Sopimuksen irtisanominen” ja jolla on korvattu direktiivin 2007/64 45 artikla, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Maksupalvelunkäyttäjä voi irtisanoa puitesopimuksen milloin tahansa, jolleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Irtisanomisaika ei saa ylittää yhtä kuukautta.

2. Puitesopimuksen irtisanomisen on oltava maksupalvelunkäyttäjälle maksuton, paitsi jos sopimus on ollut voimassa alle kuusi kuukautta. Puitesopimuksen irtisanomisesta mahdollisesti veloitettavien palvelumaksujen on oltava asianmukaiset ja kustannuksiin nähden oikeasuhteiset.”

Direktiivi 2014/17

7 Direktiivin 2014/17 johdanto-osan 15, 24 ja 25 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(15) Tämän direktiivin tavoitteena on varmistaa, että kuluttajilla, jotka tekevät kiinteää omaisuutta koskevia luottosopimuksia, on hyvä suoja. – –

– –

(24) – – Luottosopimuksen yhdistäminen yhteen tai useampaan finanssialan palveluun tai tuotteeseen paketiksi on luotonantajien keino eriyttää tarjontaansa ja kilpailla keskenään, edellyttäen, että paketin osat voidaan ostaa myös erillisinä. Vaikka luottosopimusten yhdistäminen yhteen tai useampaan finanssialan palveluun tai tuotteeseen paketiksi voi olla kuluttajille edullista, se voi vaikuttaa myös kielteisesti kuluttajien liikkuvuuteen ja mahdollisuuteen tehdä tietoon perustuvia valintoja, ellei paketin osia voi ostaa erillisinä. On tärkeää ehkäistä tiettyjen tuotteiden kytkykauppa, joka voi saada kuluttajat tekemään omien etujensa vastaisia luottosopimuksia, rajoittamatta kuitenkaan yhdistettyjen tarjousten tekemistä, josta voi olla hyötyä kuluttajalle. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin jatkettava finanssipalvelujen vähittäismarkkinoiden tiivistä seuraamista sen varmistamiseksi, että yhdistetyt tarjoukset eivät vääristä kuluttajien valintoja ja kilpailua markkinoilla.

(25) Yleensä kytkykauppaa ei pitäisi sallia, paitsi jos yhdessä luottosopimuksen kanssa tarjottua finanssialan palvelua tai tuotetta ei voida tarjota erillisenä, koska se on täysin kiinteä osa luottoa, kuten vakuudellisen tilinylityksen tapauksessa. Toisissa tapauksissa luotonantajien saattaa kuitenkin olla perusteltua tarjota tai myydä luottosopimus pakettina, johon kuuluu maksutili, säästötili, sijoitustuote tai eläketuote, esimerkiksi jos tilin pääomaa käytetään luoton takaisinmaksuun tai jos se on edellytyksenä resurssien yhdistämiselle luoton saantia varten – –”

8 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä vahvistettavalla yleisellä kehyksellä säännellään tiettyjä näkökohtia jäsenvaltioiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä, jotka koskevat kuluttajille tarkoitettuja luottosopimuksia, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen tai jotka muutoin koskevat kiinteää asunto-omaisuutta – –”

9 Mainitun direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Yhdenmukaistamisen taso”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön tiukempia säännöksiä kuluttajien suojelemiseksi edellyttäen, että kyseiset säännökset ovat niille unionin oikeuden mukaan kuuluvien velvoitteiden mukaisia.”

10 Direktiivin 2014/17 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

– –

26) ’kytkykaupalla’ luottosopimuksen tarjoamista tai myyntiä samassa paketissa muiden erillisten finanssituotteiden tai -palvelujen kanssa siten, että kuluttajan ei ole mahdollista tehdä luottosopimusta erillisenä;

27) ’yhdistetyllä tarjouksella’ luottosopimuksen tarjoamista tai myyntiä samassa paketissa muiden erillisten finanssituotteiden tai -palvelujen kanssa siten, että luottosopimusta tarjotaan kuluttajalle myös erikseen mutta ei välttämättä samoin ehdoin kuin silloin, kun sitä tarjotaan yhdistettynä lisäpalveluihin;

– –”

11 Kyseisen direktiivin 4 lukuun, jonka otsikko on ”Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot ja sovellettavat käytännöt”, kuuluvassa 12 artiklassa, jonka otsikko on ”Kytkykauppa ja yhdistetyt tarjoukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on sallittava yhdistetyt tarjoukset mutta ei kytkykauppaa.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että luotonantajat voivat edellyttää kuluttajalta tai hänen perheenjäseneltään tai lähisukulaiseltaan

a) maksu- tai säästötilin avaamista tai voimassa pitämistä, kun tällaisen tilin ainoa tarkoitus on koota pääomaa luoton takaisinmaksua tai hoitoa varten, yhdistää varoja luoton saantia varten tai tarjota luotonantajalle lisävakuus maksujen laiminlyönnin varalta;

– –

3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia kytkykaupan, kun luotonantaja pystyy osoittamaan toimivaltaiselle viranomaiselle, että kytkykauppana tarjottavat tuotteet tai vastaavin ehdoin tarjotut tuoteryhmät, joita ei ole tarjolla erikseen, tuottavat kuluttajille selkeää hyötyä, kun otetaan asianmukaisesti huomioon markkinoilla tarjolla olevien merkityksellisten tuotteiden saatavuus ja hinnat. Tätä kohtaa sovelletaan ainoastaan tuotteisiin, joita markkinoidaan 20 päivän maaliskuuta 2014 jälkeen.

– –”

Direktiivi 2014/92

12 Direktiivin 2014/92 johdanto-osan 9 ja 12 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”(9) Rahoituspalvelujen tosiasiallisen ja sujuvan liikkuvuuden tukemiseksi pitkällä aikavälillä on erittäin tärkeää vahvistaa yhdenmukaiset säännöt, joilla voitaisiin ratkaista asiakkaiden vähäistä liikkuvuutta koskeva ongelma sekä – – tarjota kannustimia maksutilien siirtämiseen – –

– –

(12) – – Tämän direktiivin kaikkien säännösten olisi koskettava maksutilejä, joiden kautta kuluttajat voivat toteuttaa seuraavia maksutapahtumia: varojen talletukset, käteisnostot sekä maksutapahtumien suorittaminen kolmansille ja maksujen vastaanottaminen niiltä, tilisiirtojen suorittaminen mukaan lukien. Direktiiviä ei siten olisi sovellettava tileihin, joissa on rajallisemmat toiminnot. Esimerkiksi – – asuntolainatilit – – olisi lähtökohtaisesti jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. – – Jos näitä tilejä kuitenkin käytetään päivittäisten maksutapahtumien hoitoon ja jos ne sisältävät kaikki edellä luetellut toiminnot, ne kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan. – –”

13 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

– –

15) ’maksuilla’ kaikkia mahdollisia maksuja ja seuraamuksia, jotka kuluttajan on maksettava maksupalveluntarjoajalle tai luottolaitokselle maksutiliin liittyvistä palveluista tai niiden yhteydessä;

– –”

14 Mainitun direktiivin 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Siirtopalvelun tarjoaminen”, jäsenvaltiot velvoitetaan varmistamaan, että maksupalveluntarjoajat tarjoavat siirtopalvelua jokaiselle kuluttajalle, joka avaa tai pitää maksutilin kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevalta tällaisten palvelujen tarjoajalta.

15 Direktiivin 2014/92 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Siirtopalvelu”, säädetään yksityiskohtaisista säännöistä, joita palvelujen tarjoajien on sovellettava kuluttajien siirtopyyntöjen täytäntöönpanemiseksi.

16 Kyseisen direktiivin 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Kuluttajien rajat ylittävän tilin avaamisen helpottaminen”, velvoitetaan jäsenvaltiot helpottamaan rajat ylittävien tilien avaamista ja määritetään sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

17 Mainitun direktiivin 12 artiklan, jonka otsikko on ”Siirtopalveluun liittyvät maksut”, 3 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksut, joita siirtävä maksupalveluntarjoaja mahdollisesti veloittaa kuluttajalta pitämänsä maksutilin irtisanomisesta, määritetään direktiivin [2007/64] 45 artiklan 2, 4 ja 6 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muut kuin tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut maksut, joita siirtävä tai vastaanottava maksupalveluntarjoaja mahdollisesti veloittaa kuluttajalta 10 artiklan nojalla tarjotuista palveluista, ovat kohtuullisia ja vastaavat kyseisen maksupalveluntarjoajan todellisia kustannuksia.”

18 Direktiivin 2014/92 13 artiklan, jonka otsikko on ”Kuluttajien taloudelliset tappiot”, 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksupalveluntarjoaja korvaa viivytyksettä kaikki taloudelliset tappiot, jotka koituvat kuluttajille suoraan siitä, että kyseinen maksupalveluntarjoaja laiminlyö 10 artiklan mukaiset velvoitteensa.

19 Kyseisen direktiivin 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Siirtopalvelua koskevat tiedot”, säädetään tiedoista, jotka maksupalveluntarjoajien on asetettava kuluttajien saataville siirtopalvelusta.

Ranskan lainsäädäntö

20 Avoimuudesta, lahjonnan torjumisesta ja talouselämän nykyaikaistamisesta 9.12.2016 annetun lain nro 2016-1691 (la loi n° 2016-1691, du 9 décembre 2016, relative à la transparence, à la lutte contre la corruption et à la modernisation de la vie économique) (JORF 10.12.2016, nro 2) 67 §:n II momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hallitus voi perustuslain 38 artiklassa säädetyin edellytyksin kuuden kuukauden kuluessa tämän lain julkaisemisesta toteuttaa asetuksella (ordonnance) kaikki lain soveltamisalaan kuuluvat toimenpiteet, joilla voidaan rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin L. 312-1-2 §:n mukaisesti säännellä niitä edellytyksiä, joiden mukaisesti kuluttajan tekemä asuntolainasopimus ja kyseisen lainan korko voidaan luoton voimassaoloajaksi yhdistää paketiksi, johon sisältyy talletustilin avaaminen ja tulojen tallettaminen sille riippumatta kyseisten tulojen luonteesta tai alkuperästä.”

21 Rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin (code monétaire et financier) L. 312-1-2 §:n I momentin 1 kohdasssa säädetään seuraavaa:

”Yhdistettyjen tuotteiden tai palvelujen myynti tai myyntiin tarjoaminen on kielletty, paitsi jos pakettina myytäviä yhdistettyjä tuotteita tai palveluja voidaan ostaa erikseen tai jos niitä ei voida erottaa toisistaan.”

22 Mainitun koodeksin L. 314-1 §:n I momentissa säädetään seuraavaa:

”Maksutilillä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön nimissä olevaa tiliä, jota käytetään maksutapahtumien suorittamiseen.”

23 Kuluttajansuojakoodeksin (code de la consommation), sellaisena kuin se on muutettuna asuntolainatarjouksista, joiden ehtona on, että luotonottaja tallettaa palkkatulonsa tai siihen rinnastettavat tulonsa maksutilille, 1.6.2017 annetulla asetuksella (ordonnance) nro 2017-1090 (JORF 3.6.2017, nro 13), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, L. 313-25 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä L. 313-24 §:ssä tarkoitetussa tarjouksessa:

– –

10° on ilmoitettava, onko L. 313-25-1 §:ssä mainittu talletus asetettu ehdoksi lainan saamiselle. Jos näin on, mainitaan talletuksen kesto, tarvittaessa sen tilin, jolle palkat tai niihin rinnastettavat tulot talletetaan, avaus- tai hoitokulut sekä luotonantajan vastineeksi myöntämän yksilöidyn edun luonne. Tämä etu on voitava yksilöidä selvästi, ja tarjouksessa on mainittava sen laatimisessa käytetyt korko- tai muut ehdot, joita luotonantaja soveltaa, jos luotonottaja ei enää noudata talletusvaatimusta.

– –”

24 Kyseisen koodeksin L. 313-25-1 §:–ssä, joka on lisätty kyseiseen koodeksiin asetuksella nro 2017-1090, säädetään seuraavaa:

”Luotonantaja voi asettaa L. 313-24 §:ssä tarkoitetun lainatarjouksen ehdoksi, että luotonottaja tallettaa palkkansa tai siihen rinnastettavat tulonsa rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin (code monétaire et financier) L. 314-1 §:ssä tarkoitetulle maksutilille, edellyttäen että luotonantaja antaa tämän vastineeksi luotonottajalle erikseen yksilöidyn edun.

Luotonottajalle ei voida asettaa tätä ehtoa pidemmäksi ajaksi kuin Conseil d’État’n asetuksessa on vahvistettu. Luottosopimuksessa asetetun määräajan päätyttyä luotonottaja saa yksilöidyn edun lainan loppuun asti.

Jos luotonottaja lakkaa ennen tämän määräajan päättymistä täyttämästä edellä mainitun talletusehdon, luotonantaja voi jäljellä olevien lainanlyhennysten osalta lopettaa ensimmäisessä momentissa mainitun yksilöidyn edun ja soveltaa L. 313-25 §:n 10 momentissa mainittuja korko- tai muita ehtoja. – –”

25 Kyseisen koodeksin R. 313-21-1 §:ssä, joka lisättiin siihen ajanjaksosta, jona luotonantaja voi vaatia luotonottajaa tallettamaan palkkansa tai muut siihen rinnastettavat tulonsa luotonantajan pankissa avatulle maksutilille, 14.6.2017 annetulla asetuksella nro 2017-1099 (JORF 16.6.2017, nro 38), säädetään seuraavaa:

”L. 313-25-1 §:ssä tarkoitetun palkan tai siihen rinnastettavan tulon tallettamisvelvoitteen enimmäiskestoaika on rajattu kymmeneen vuoteen luottosopimuksen tai alkuperäisen luottosopimuksen muuttamisesta mahdollisesti tehdyn sopimuksen tekemisestä.

Tämä kesto ei voi missään tapauksessa ylittää luottosopimuksen kestoa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

26 AFUB nosti Conseil d’État’ssa (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) 9.8.2017 kanteen, jossa se vaati asetuksen nro 2017–1099 kumoamista toimivallan ylittämisen vuoksi.

27 AFUB väittää ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa yhtäältä, että asetuksella nro 2017-1090, jonka soveltamiseksi asetus nro 2017-1099 annettiin, sivuutetaan direktiivien 2007/64, 2014/17, 2014/92 ja 2015/2366 tavoitteena oleva pankkipalvelujen liikkuvuuden helpottaminen siltä osin kuin siinä sallitaan se, että luottolaitokset voivat vaatia kuluttajia tallettamaan palkkansa tai niihin rinnastettavat tulonsa, ja toisaalta, että kyseisessä asetuksessa jätetään huomiotta tämä sama tavoite, koska siinä vahvistetaan tallettamisvelvoitteen 10 vuoden enimmäiskestoaika, jonka aikana luottolaitokset voivat asettaa tällaisen tallettamista koskevan ehdon sille, että kuluttajat saavat yksilöityjä etuja.

28 Ministre de l’Économie et des Finances vaatii kanteen hylkäämistä.

29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kuluttajansuojakoodeksin (code de la consommation) L. 313-25-1 §:ssä säädetyn järjestelmän mukaan luottolaitokset voivat asettaa yksilöllisen edun myöntämisen edellytykseksi kiinteää omaisuutta koskevan luottosopimuksen yhteydessä sen, että luotonottaja sitoutuu tallettamaan palkkansa tai siihen rinnastettavat tulonsa kyseiseen luottolaitokseen tietyn ajanjakson ajan, ja tämän sitoumuksen noudattamatta jättäminen ennen tämän ajanjakson päättymistä johtaa kyseisen edun menettämiseen.

30 Kyseinen tuomioistuin katsoo, että vastaus AFUB:n esittämiin kanneperusteisiin riippuu ensinnäkin siitä, sallitaanko direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa, erityisesti kun otetaan huomioon siinä maksu- ja säästötileille asetetut tavoitteet, tai saman direktiivin 12 artiklan 3 kohdassa

se, että luotonantaja voi yhtäältä asettaa luotonottajalle yksilöidyn edun saamisen ehdoksi kaikkien palkkatulojen tai niihin rinnastettavien tulojen tallettamisen maksutilille lainasopimuksessa vahvistetun jakson ajan riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä tai kestosta, ja toisaalta se, että tämä ajanjakso voi kestää enintään kymmenen vuotta ylittämättä kuitenkaan luottosopimuksen voimassaoloaikaa.

31 Toiseksi vastaus tähän riippuu yhtäältä siitä, ovatko direktiivin 2007/64 45 artikla, direktiivin 2015/2366 55 artikla ja direktiivin 2014/92 9–14 artikla, jotka liittyvät pankkien asiakkaiden liikkuvuuden helpottamiseen ja maksutilin sulkemismaksuihin, esteenä sille, että luotonottajan luottolaitoksessa avaaman tilin, jonka tarkoituksena on luotonottajan tulojen tallettaminen sinne vastikkeena luottosopimuksen yhteydessä yksilöidylle edulle, sulkeminen johtaa, mikäli se tapahtuu ennen sopimuksessa vahvistettua määräaikaa, tämän edun menettämiseen, ja näin on myös yli vuoden kuluttua tilin avaamisesta, ja toisaalta siitä, ovatko nämä samat säännökset esteenä sille, että tämä ajanjakso voi kestää kymmenen vuotta tai luottosopimuksen koko keston ajan.

32 Näissä olosuhteissa Conseil d'État on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Salliiko direktiivin [2014/17] 12 artiklan 2 kohdan a alakohta, erityisesti kun otetaan huomioon tavoite, joka siinä asetetaan maksu- ja säästötileille, joiden avaamisen tai voimassa pitämisen se sallii, tai saman artiklan 3 kohta yhtäältä sen, että luotonantaja asettaa luotonottajalle erikseen yksilöidyn edun saamisen ehdoksi kaikkien palkkatulojen tai niihin rinnastettavien tulojen tallettamisen luotonantajan tarjoamalle maksutilille luottosopimuksessa vahvistetun jakson ajan, riippumatta lainan määrästä, erääntymisestä tai kestosta, ja toisaalta sen, että näin määrätty ajanjakso voi kestää kymmenen vuotta tai tätä lyhyemmän sopimuksen keston ajan?

2) Estävätkö kyseisellä hetkellä voimassa olleen direktiivin [2007/64] 45 artikla, jonka säännökset on sittemmin otettu direktiivin [2015/2366] 55 artiklaan, ja direktiivin [2014/92] 9–14 artikla, jotka liittyvät pankkien asiakkaiden liikkuvuuden helpottamiseen ja maksutilin sulkemismaksuihin, sen, että luotonottajan luotonantajan pankissa luottosopimuksen yhteydessä avaaman tilin, jonka tarkoituksena on luotonottajan tulojen tallettaminen sille yksilöidyn edun vastineeksi, sulkeminen johtaa, mikäli se tapahtuu ennen sopimuksessa vahvistettua määräaikaa, tämän edun menettämiseen, jopa yli vuoden kuluttua tilin avaamisesta, ja estävätkö toisaalta nämä samat säännökset sen, että tämä ajanjakso voi kestää kymmenen vuotta tai luottosopimuksen koko keston ajan?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa ja 3 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan luotonantaja voi kiinteää asunto-omaisuutta koskevan luottosopimuksen tekemisen yhteydessä vastikkeena yksilöllisestä edusta vaatia, että luotonottajan kaikki palkkatulot tai niihin rinnastettavat tulot talletetaan luottolaitoksessa avatulle maksutilille, riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä tai kestosta, aina kymmenen vuoden ajanjakson ajan tai sopimuksen keston ajan, jos se on tätä lyhyempi.

34 Direktiivin 2014/17 1 artiklasta, sellaisena kuin sitä on selvennetty sen johdanto-osan 15 perustelukappaleessa, ilmenee, että kyseisessä direktiivissä vahvistettavalla yleisellä kehyksellä säännellään tiettyjä näkökohtia jäsenvaltioiden laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä, jotka

koskevat kuluttajille tarkoitettuja luottosopimuksia, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen tai jotka muutoin koskevat kiinteää asunto-omaisuutta, sen varmistamiseksi, että kuluttajilla on hyvä suoja.

35 Tältä osin kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on sallittava yhdistetyt tarjoukset mutta ei kytkykauppaa.

36 Direktiivin 2014/17 4 artiklan 27 alakohdassa määritellään ”yhdistetyllä tarjouksella” tarkoitettavan luottosopimuksen tarjoamista tai myyntiä samassa paketissa muiden erillisten finanssituotteiden tai -palvelujen kanssa siten, että luottosopimusta tarjotaan kuluttajalle myös erikseen mutta ei välttämättä samoin ehdoin kuin silloin, kun sitä tarjotaan yhdistettynä lisäpalveluihin.

37 Kyseisen direktiivin 4 artiklan 26 alakohdassa määritellään ”kytkykaupalla” tarkoitettavan luottosopimuksen tarjoamista tai myyntiä samassa paketissa muiden erillisten finanssituotteiden tai -palvelujen kanssa siten, että kuluttajan ei ole mahdollista tehdä luottosopimusta erillisenä.

38 Tästä seuraa, että näiden kahden liiketoimen eli kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yhdistetyn tarjouksen ja kytkykaupan välinen ero perustuu siihen, että ensin mainitussa liiketoimessa kuluttajalla on mahdollisuus ostaa erikseen luottosopimus ja luotonantajan tarjoamat erilliset muut finanssituotteet tai -palvelut, kun taas jälkimmäisessä liiketoimessa kuluttajalta evätään tämä mahdollisuus.

39 Mainitun direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin kyseisen artiklan 1 kohdassa säädetystä kytkykauppaa koskevasta kiellosta huolimatta säätää, että luotonantajat voivat edellyttää kuluttajalta tai hänen perheenjäseneltään tai lähisukulaiseltaan maksu- tai säästötilin avaamista tai voimassa pitämistä, kun tällaisen tilin ainoa tarkoitus on koota pääomaa luoton takaisinmaksua varten, yhdistää varoja luoton saantia varten tai tarjota luotonantajalle lisävakuus maksujen laiminlyönnin varalta.

40 Direktiivin 2014/17 12 artiklan 1 ja 2 kohdan sanamuodosta ilmenee siten, että vaikka kyseisessä direktiivissä lähtökohtaisesti kielletään kytkykauppa, siinä säädetään kuitenkin poikkeuksena tästä kiellosta tietyistä tarkasti rajatuista tilanteista, joissa jäsenvaltiot voivat sallia tällaisen liiketoimen, ja yksi näistä tilanteista on kyseisen artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tilanne.

41 Direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenee myös, että se koskee yksinomaan kytkykauppaa eikä yhdistettyjä tarjouksia, jotka sallitaan kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa.

42 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin L. 312-1-2 §:n I momentin 1 kohdassa säädetään, että yhdistettyjen tuotteiden tai palvelujen myynti tai myyntiin tarjoaminen on kielletty, paitsi jos pakettina myytäviä yhdistettyjä tuotteita tai palveluja voidaan ostaa erikseen tai jos niitä ei voida erottaa toisistaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on unionin tuomioistuimen selvennyspyyntöön antamassaan vastauksessa täsmentänyt, että tätä säännöstä on tulkittava siten, että siinä kielletään kytkykauppa ja sallitaan yhdistetyt tarjoukset direktiivissä 2014/17 tarkoitetulla tavalla.

43 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee lisäksi, että kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, säädetään, että luotonantaja voi asettaa lainatarjoukselle edellytyksen siitä, että luotonottaja tallettaa luottosopimuksessa määrätyn ajanjakson ajan palkkatulonsa tai siihen rinnastettavat tulonsa maksutilille, sillä edellytyksellä, että kyseinen luotonantaja antaa vastikkeeksi luotonottajalle yksilöidyn edun. Kyseisessä säännöksessä lisätään, että tämän määräajan päätyttyä luotonottaja säilyttää tämän edun laina-ajan loppuun saakka, mutta siinä täsmennetään, että jos luotonottaja lakkaa ennen tämän määräajan päättymistä täyttämästä talletusehtoa, luotonantaja voi jäljellä olevien lainanlyhennysten osalta lopettaa mainitun yksilöidyn edun.

44 Tältä osin on todettava, että Ranskan hallitus väittää, että mainittu säännös koskee yhdistettyjä tarjouksia, sillä kyseisen hallituksen mukaan luotonantajilla on velvollisuus tarjota kuluttajille sekä asunto-omaisuutta koskevia luottosopimuksia, jotka sisältävät tallettamista koskevan lausekkeen, että asunto-omaisuutta koskevia luottosopimuksia, jotka eivät sisällä tällaista lauseketta. Tällaisen lausekkeen sisällyttäminen kuuluu siis sopimuspuolten sopimusvapauden piiriin.

45 Jos katsottaisiin, että kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 § koskee tosiasiallisesti yhdistettyjä tarjouksia, minkä määrittäminen on yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä, direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa ei voitaisi soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa, koska – kuten tämän tuomion 41 kohdassa on todettu – viimeksi mainittu säännös koskee ainoastaan kytkykauppaa.

46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuitenkin epävarma kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §: n soveltamisalasta. Se toteaa tämän tuomion 42 kohdassa tarkoitettuun selvennyspyyntöön antamassaan vastauksessa, että kysymys siitä, onko kyseisessä säännöksessä säädettyä mahdollisuutta asettaa lainan myöntämisen edellytykseksi tulojen tallettaminen luottolaitoksessa avatulle tilille tulkittava siten, että se mahdollistaa kytkykaupan tai yhdistetyn tarjouksen, voidaan ratkaista vasta unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymykseen antaman vastauksen jälkeen.

47 Tässä on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, yksinomaan kansallinen tuomioistuin on toimivaltainen toteamaan sen ratkaistavaksi saatetun riita-asian tosiseikat ja arvioimaan niitä sekä tulkitsemaan ja soveltamaan kansallista lainsäädäntöä. Samalla tavoin yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, ovatko sen unionin tuomioistuimelle esittämät kysymykset tarpeellisia ja onko niillä merkitystä asian kannalta (tuomio 26.5.2011, Stichting Natuur en Milieu ym., C-165/09–C-167/09, EU:C:2011:348, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Koska ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kuuluu kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §:n soveltamisalan lopullinen arviointi, ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi on otettava lähtökohdaksi, että kyseisessä pykälässä säädetään poikkeuksesta rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin L. 312-1-2 §:ssä, jolla direktiivin 2014/17 12 artiklan 1 kohta on saatettu osaksi Ranskan oikeusjärjestystä, säädettyyn kytkykauppakieltoon.

49 Ensinnäkin siitä kysymyksestä, onko direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla luotonantaja voi vaatia luotonottajaa tallettamaan koko palkkansa tai siihen rinnastettavat tulonsa tässä luottolaitoksessa avatulle maksutilille riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä ja kestosta, unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on otettava huomioon paitsi kyseisen artiklan sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa se on (ks. vastaavasti tuomio 26.5.2016, Envirotec Denmark, C-550/14, EU:C:2016:354, Envirotec Denmark, C-550/14, EU:C:2016:354, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Ensinnäkin direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan sanamuodon osalta on korostettava, että kyseisessä säännöksessä säädetään luotonantajien mahdollisuudesta pyytää kuluttajaa avaamaan maksu- tai säästötili yksinomaan tässä säännöksessä säädettyjä tarkoituksia varten eli kun tarkoituksena on koota pääomaa luoton takaisinmaksua varten, yhdistää varoja luoton saantia varten tai tarjota luotonantajalle lisävakuus maksujen laiminlyönnin varalta.

51 Seuraavaksi on todettava direktiivin 2014/17 tavoitteesta, että sen tarkoituksena on – kuten tämän tuomion 34 kohdasta ilmenee – varmistaa, että kuluttajilla, jotka tekevät kiinteää omaisuutta koskevia luottosopimuksia, on hyvä suoja. Kuten direktiivin johdanto-osan 24 perustelukappaleesta voidaan päätellä, kyseisen direktiivin tavoitteena on myös suojella tällaisten kuluttajien liikkuvuutta ja heidän kykyään tehdä tietoon perustuvia valintoja.

52 Direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan asiayhteydestä on lopuksi todettava, kuten tämän tuomion 40 kohdasta ilmenee, että vaikka kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa kielletään lähtökohtaisesti kytkykauppa, koska se voi vaarantaa edellisessä kohdassa mainitut tavoitteet, sen 2 kohdassa säädetään kuitenkin tilanteista, joissa jäsenvaltiot voivat sallia tällaisen kaupan, ja yksi näistä tilanteista on 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tilanne.

53 Koska direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohta on poikkeus kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetystä yleisestä säännöstä, sitä on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tulkittava suppeasti (ks. analogisesti tuomio 22.1.2020, Pensionsversicherungsanstalt (Työskentelyn lopettaminen lakisääteisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen), C-32/19, EU:C:2020:25, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 Kuten myös mainitun direktiivin johdanto-osan 25 perustelukappaleesta ilmenee, tämä poikkeus antaa luotonantajille muun muassa mahdollisuuden vaatia maksu- tai säästötilin avaamista osana luottosopimustarjousta tai -kauppaa pääoman keräämiseksi tällaiselle tilille luoton takaisinmaksua varten tai resurssien yhdistämiseksi, jos se on edellytyksenä luoton saantia varten. Tästä seuraa, että luotonottajalle asetettu velvollisuus tallettaa tulonsa tätä tarkoitusta varten on lähtökohtaisesti tämän säännöksen mukainen.

55 Nyt käsiteltävässä asiassa ensimmäisen kysymyksen muotoilusta ilmenee kuitenkin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §:ssä annetaan luotonantajalle oikeus asettaa lainan myöntämisen edellytykseksi se, että luotonottajan koko palkka tai siihen rinnastettavat tulot talletetaan maksutilille, riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä tai kestosta.

56 Edellä esitetyn perusteella tällainen luotonantajalle tarjottu mahdollisuus on suhteeton, koska kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä ei säädetä kyseessä olevan luoton määrään, erääntymiseen ja kestoon liittyvien ominaisuuksien huomioon ottamisesta. Tallettaminen, jota luotoantajalla on näin ollen oikeus vaatia luotonottajalta, voi tästä syystä ainakin tietyissä tapauksissa ylittää sen, mikä on tarpeen luoton takaisinmaksamiseksi, luoton saamiseksi tai luotoantajalle maksujen laiminlyönnin varalta tarjottavaa lisävakuutta varten. Kun otetaan huomioon tämän tuomion 51–54 kohdassa esitetyt seikat, jäsenvaltioilla on mahdollisuus sallia luotonantajien tehdä kytkykauppaa ainoastaan siinä tarkoituksessa, että ne saavuttavat vähintään yhden direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa luetelluista kolmesta tarkoituksesta.

57 Tämän viimeksi mainitun säännöksen muunlainen tulkinta vahingoittaisi yhtäältä kyseisen direktiivin tavoitetta varmistaa kuluttajien hyvä suoja, koska tietyissä olosuhteissa sellaisen luottosopimuksen tekeminen, johon sisältyy lauseke kuluttajan kaikkien tulojen tallettamisesta riippumatta luoton määrää, erääntymistä tai kestoa koskevista luoton ominaispiirteistä, ei voi olla tämän etujen mukaista. Toisaalta tällainen tulkinta olisi vastoin pankkien asiakkaiden liikkuvuuden helpottamista koskevaa tavoitetta, johon direktiivillä myös pyritään, erityisesti niissä tapauksissa, joissa kuluttaja haluaa tehdä useita lainasopimuksia eri luotonantajien kanssa.

58 Näin ollen on katsottava, että direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan luotonantaja voi asettaa luoton myöntämisen edellytykseksi luotonottajan kaiken palkan tai siihen rinnastettavien tulojen tallettamisen luottolaitoksessa avatulle maksutilille riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä ja kestosta.

59 Lisäksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisen tuomioistuimen on kansallisen oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan periaatteen nojalla tulkittava kansallista oikeutta mahdollisimman pitkälle unionin oikeuden vaatimusten mukaisesti ja siten varmistettava toimivaltansa rajoissa unionin oikeuden täysi tehokkuus, kun se ratkaisee käsiteltäväkseen saatetun asian. Tämä periaate edellyttää, että kansallinen tuomioistuin ottaa huomioon kansallisen oikeuden kokonaisuudessaan arvioidessaan, missä määrin kansallista oikeutta voidaan soveltaa aiheuttamatta unionin oikeuden vastaista lopputulosta (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2013, Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, 75 ja 76 kohta ja tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 55 kohta).

60 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis selvitettävä, onko kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §:ää mahdollista tulkita direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti. Näin olisi erityisesti, kuten tämän tuomion 54 kohdasta ilmenee, jos tätä kansallisen oikeuden säännöstä voitaisiin tulkita siten, että siinä annetaan luotonantajalle mahdollisuus asettaa luoton myöntämisen edellytykseksi se, että luotonottajan palkasta tai siihen rinnastettavista tuloista talletetaan ainoastaan sellainen osa, joka on tarpeen luoton takaisinmaksua, luoton saantia tai luotoantajalle maksujen laiminlyönnin varalta tarjottavaa lisävakuutta varten direktiivin 2014/17 mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla.

61 Toiseksi siitä, onko direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään, että luotonantajan määräämä luotonottajan palkkojen tai niihin rinnastettavien tulojen pakollinen tallettamisaika voi olla kymmenen vuotta, tai jos kyseessä olevan luottosopimuksen kesto on lyhyempi, tämän sopimuksen keston aika, on todettava, että kyseisessä direktiivissä ei säädetä sen ajanjakson rajoittamisesta, jonka ajan luotonantajat voivat vaatia kuluttajia pitämään maksu- tai säästötiliä, joka on avattu sellaisten säännösten nojalla, joilla mainittu säännös on saatettu osaksi kansallista oikeutta. Palkkojen tallettamisen, jota luotonantajalla on oikeus vaatia luotonottajalta, enimmäiskesto voi näin ollen olla yhtä pitkä kuin kyseessä olevan luottosopimuksen kesto siltä osin kuin – kuten tämän tuomion 56–58 kohdasta ilmenee – talletusedellytys rajoittuu siihen, mikä on tarpeen kyseisessä säännöksessä lueteltujen päämäärien saavuttamiseksi, eli luoton saamista tai takaisinmaksua koskevien tiettyjen vakuuksien antamiseksi luotonantajalle.

62 Kun otetaan huomioon erityisesti direktiivin 2014/17 tavoite, joka on kuluttajien hyvän suojan varmistaminen, ja direktiivin 2 artiklan 1 kohta, jonka mukaan kyseinen direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta kuluttajansuojaa koskevia tiukempia säännöksiä, on näin ollen katsottava, että sen ajanjakson ajallinen rajoittaminen, jonka aikana luotonantaja voi vaatia luotonottajalta palkkatulojen tai niihin rinnastettavien tulojen tallettamista, ei ole direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan vastaista.

63 Kun lisäksi otetaan huomioon se, että yksilöity etu, joka on kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §:n mukaan tarjottava luotonottajalle, on vastike siitä, että luottolaitoksessa avataan talletustili, tällainen tilanne kuuluu direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, joten ensimmäiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata kyseisen direktiivin 12 artiklan 3 kohdan osalta.

64 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2014/17 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan luotonantaja voi vaatia luotonottajaa asunto-omaisuutta koskevan luottosopimuksen tekemisen yhteydessä vastikkeena yksilöidystä edusta tallettamaan kaikki palkkatulonsa tai niihin rinnastettavat tulonsa luottolaitoksessa avatulle maksutilille riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä tai kestosta. Tätä säännöstä on sitä vastoin tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan silloin, kun tallettamisvaatimus ei koske luotonottajan kaikkia palkkatuloja, sen kesto voi olla kymmenen vuotta tai se voi vastata kyseisen luottosopimuksen kestoa, jos se on lyhyempi.

Toinen kysymys

65 Kun otetaan huomioon toisen kysymyksen muotoilu ja unionin tuomioistuimen käytettävissä oleva asiakirja-aineisto, on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä lähinnä, onko direktiivin 2007/64 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kulujen käsitettä ja direktiivin 2015/2366 55 artiklan 2 kohdassa ja direktiivin 2014/92 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua maksujen käsitettä tulkittava siten, että se kattaa luotonantajan luotonottajalle tarjoaman yksilöidyn edun, joka on vastike siitä, että luotonottaja avaa luottolaitoksessa luottosopimuksen yhteydessä tilin tulojensa tallettamiseksi, menetyksen, joka johtuu tämän tilin sulkemisesta, ja jos on, ovatko nämä säännökset esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan tämän edun menetys voi tapahtua yli vuoden kyseisen tilin avaamisen jälkeen.

66 Ensinnäkin direktiiveistä 2007/64 ja 2015/2366, jotka koskevat maksupalveluja sisämarkkinoilla, on todettava, että ensin mainitun direktiivin johdanto-osan 29 perustelukappaleen ja jälkimmäisen direktiivin johdanto-osan 62 perustelukappaleen mukaan asiakkaiden liikkuvuuden helpottamiseksi kuluttajilla olisi tietyin edellytyksin oltava mahdollisuus irtisanoa puitesopimus maksutta. Tässä tarkoituksessa direktiivin 2007/64 45 artiklan 1 kohdassa säädetään, että maksupalvelunkäyttäjä voi irtisanoa puitesopimuksen milloin tahansa, elleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta, ja sen 2 kohdassa säädetään, että yli kahdentoista kuukauden määräajaksi tehdyn tai toistaiseksi voimassa olevan puitesopimuksen irtisanomisesta ei saa aiheutua kuluja maksupalvelunkäyttäjälle kahdentoista kuukauden jälkeen. Direktiivin 2015/2366 55 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksissä toistetaan olennaisilta osin direktiivin 2007/64 45 artiklan 1 ja 2 kohdan sisältö sillä ainoalla erolla, että puitesopimuksen irtisanominen vastikkeetta edellyttää vastedes, että sopimus on ollut voimassa vähintään kuusi kuukautta.

67 Toiseksi on todettava direktiivistä 2014/92, että sen 2 artiklan 15 alakohdasta ilmenee, että kyseisessä direktiivissä tarkoitetaan ”maksuilla” kaikkia mahdollisia maksuja ja seuraamuksia, jotka kuluttajan on maksettava maksupalveluntarjoajalle tai luottolaitokselle maksutiliin liittyvistä palveluista tai niiden yhteydessä.

68 Mainitun direktiivin 12 artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksut, joita siirtävä maksupalveluntarjoaja mahdollisesti veloittaa kuluttajalta pitämänsä maksutilin irtisanomisesta, määritetään direktiivin 2007/64 45 artiklan 2 kohdan, joka on korvattu direktiivin 2015/2366 55 artiklan 2 kohdalla, mukaisesti.

69 Kuten julkisasiamies on lähtökohtaisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 84 ja 85 kohdassa, nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että kuluttajansuojakoodeksin L. 313-25-1 §:ssä tarkoitettu yksilöidyn edun menettäminen johtuu luottosopimuksen osapuolten sopiman sellaisen sopimuslausekkeen soveltamisesta, jonka mukaan edun saamisen edellytyksenä on se, että luotonottaja tallettaa palkkansa tai siihen rinnastettavat tulonsa luottolaitokseen tietyn ajanjakson ajan, josta myös määrätään kyseisessä sopimuksessa, ja että tämä menetys ei ole seuraus luotonottajan tulojen tallettamista varten luotonantajan pankissa avatun maksutilin sulkemisesta vaan tämän tallettamisen lakkaamisesta. On siis ilmeistä, että tällainen tili voi säilyä avoinna senkin jälkeen, kun tallettaminen on lakannut, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkastuksesta muuta ilmene.

70 On siis todettava, ettei tällaisen edun menettämistä voida pitää maksupalveluntarjoajan puitesopimuksen irtisanomisen tai maksutilin sulkemisen vuoksi laskuttamina direktiiveissä 2007/64, 2015/2366 ja 2014/92 tarkoitettuina maksuina. Näin ollen näissä direktiiveissä säädettyjä tällaisten maksujen laskuttamissääntöjä ei voida soveltaa tämänkaltaiseen edun menetykseen.

71 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2007/64 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kulujen käsitettä ja direktiivin 2015/2366 55 artiklan 2 kohdassa ja direktiivin 2014/92 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua maksujen

käsitettä on tulkittava siten, että se ei kata luotonantajan luotonottajalle tarjoaman yksilöidyn edun, joka on vastike siitä, että luotonottaja avaa luottolaitoksessa luottosopimuksen yhteydessä tilin tulojensa tallettamiseksi, menettämistä, joka johtuu tämän tilin lopettamisesta.

Oikeudenkäyntikulut

72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista ja direktiivien 2008/48/EY ja 2013/36/EU sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 4.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU 12 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan luotonantaja voi vaatia luotonottajaa asunto-omaisuutta koskevan luottosopimuksen tekemisen yhteydessä vastikkeena yksilöidystä edusta tallettamaan kaikki palkkatulonsa tai niihin rinnastettavat tulonsa luottolaitoksessa avatulle maksutilille riippumatta luoton määrästä, erääntymisestä tai kestosta. Tätä säännöstä on sitä vastoin tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan silloin, kun tallettamisvaatimus ei koske luotonottajan kaikkia palkkatuloja, sen kesto voi olla kymmenen vuotta tai se voi vastata kyseisen luottosopimuksen kestoa, jos se on lyhyempi.**

2) **Maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kulujen käsitettä ja maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 55 artiklan 2 kohdassa ja maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä 23.7.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/92/EU 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua maksujen käsitettä on tulkittava siten, että se ei kata luotonantajan luotonottajalle tarjoaman yksilöidyn edun, joka on vastike siitä, että luotonottaja avaa luottolaitoksessa luottosopimuksen yhteydessä tilin tulojensa tallettamiseksi, menettämistä, joka johtuu tämän tilin lopettamisesta.**

Allekirjoitukset